

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย

เรื่อง แนวทางการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
กรณีร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญอัตโนมัติในอาคารพาณิชย์

ตามหนังสือบริษัท ก. ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๕ เรียนอธิบดีกรมอนามัย เพื่อขอหารือ เรื่อง การออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กรณีการประกอบธุรกิจร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญอัตโนมัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

บริษัท ก. ประกอบธุรกิจให้บริการร้านสะดวกซักแบบหยอดเหรียญอัตโนมัติ โดยพื้นที่ของร้านตั้งอยู่ในอาคารที่ได้ขออนุญาตก่อสร้างไว้เพื่อใช้เป็นอาคารพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งบริษัทฯ จะติดตั้งเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้าในอาคาร เป็นจำนวนและขนาดแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดของร้าน โดยแต่ละสาขาจะมีเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้าที่มีกำลังผลิตของเครื่องจักรรวมทั้งหมดเทียบได้มากกว่า ๕ แรงม้าแต่ไม่ถึง ๕๐ แรงม้า ทั้งนี้ บริษัทฯ ใช้เครื่องจักรเพื่อให้บริการซักผ้าหรืออบผ้าแก่ผู้มาใช้บริการตามที่ระบุไว้ โดยเป็นการให้บริการธุรกิจเพื่อการพาณิชย์เท่านั้น มิได้ใช้เครื่องจักรเพื่อเป็นการผลิตในอุตสาหกรรมซักรีดแต่อย่างใด

บริษัทฯ เห็นว่าการประกอบกิจการดังกล่าวของบริษัทฯ เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามข้อ ๑๐ (๗) ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนั้น บริษัทฯ จึงดำเนินการยื่นขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องของสำนักงานเขต เห็นว่าการที่บริษัทฯ ใช้เครื่องจักรซึ่งมีกำลังผลิตรวมทั้งหมดเทียบได้มากกว่า ๕ แรงม้าแต่ไม่ถึง ๕๐ แรงม้า ในอาคารดังกล่าว ไม่ถือว่าเป็น “อาคารพาณิชย์” ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ เจ้าพนักงานจึงไม่สามารถออกใบอนุญาตให้บริษัทฯ ได้ ซึ่งในประเด็นนี้ บริษัทฯ ได้หารือต่อสำนักงานการโยธา กรุงเทพมหานคร โดยมีหนังสือตอบกลับถึงบริษัทฯ ตามหนังสือสำนักงานการโยธา ระบุว่า “หากผู้ขออนุญาตประกอบกิจการในลักษณะบริการธุรกิจ และการใช้เครื่องจักรในอาคารดังกล่าวเป็นไปเพื่อกิจการให้บริการธุรกิจ แม้อาคารของผู้ขออนุญาตจะมีการติดตั้งเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้าแบบหยอดเหรียญ ซึ่งเป็นเครื่องจักรที่มีกำลังรวมกันมากกว่า ๕ แรงม้า ก็ตาม อาคารดังกล่าวก็ย่อมเป็นอาคารพาณิชย์ ตามนัยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔” อย่างไรก็ตาม แม้ทางบริษัทฯ จะได้นำหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานการโยธาดังกล่าว เข้าหารือกับเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องของสำนักงานเขต แต่เจ้าพนักงานแจ้งว่ายังคงไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ได้ และขอให้บริษัทฯ ดำเนินการหารือกับกรมอนามัยต่อไป ดังนั้น บริษัทฯ จึงขอหารือกับกรมอนามัย ดังนี้

ประเด็นข้อหารือ

ข้อหารือ ๑ : การประกอบกิจการร้านสะดวกซักของบริษัทฯ ถือเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่บริษัทฯ จะต้องดำเนินการขอรับใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่

ข้อหารือ ๒ : ตามที่สำนักงานการโยธา กรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือตอบข้อหารือ ถึงบริษัทฯ ระบุว่า “หากผู้ขออนุญาตประกอบกิจการในลักษณะบริการธุรกิจ และการใช้เครื่องจักรในอาคารดังกล่าวเป็นไปเพื่อกิจการให้บริการธุรกิจ แม้อาคารของผู้ขออนุญาตจะมีการติดตั้งเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้าแบบหยอดเหรียญ ซึ่งเป็นเครื่องจักรที่มีกำลังรวมกันมากกว่า ๕ แรงม้า ก็ตาม อาคารดังกล่าวก็ย่อมเป็นอาคารพาณิชย์ ตามนัยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒

และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔” ในการนี้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้กับบริษัทฯ ได้หรือไม่

ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

กรมอนามัย ได้พิจารณาข้อหารือและวิเคราะห์ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็น ดังนี้

ข้อหารือ ๑ : การประกอบกิจการร้านสะดวกซื้อของบริษัทฯ ถือเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่บริษัทฯ จะต้องดำเนินการขอรับใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่

ความเห็น : การพิจารณาขอบเขตความหมายของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ พิจารณาจากข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายเป็นสำคัญ โดยมีหลักในการประกอบการพิจารณา ๒ ส่วน คือ ๑) พิจารณาจากคำหรือข้อความตามตัวบทกฎหมาย โดยคณะกรรมการสาธารณสุขได้วางแนวทางไว้ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเป็นกฎหมายอาญาที่มีบทกำหนดโทษปรับหรือจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น จึงต้องตีความตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด และ ๒) พิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมหรือการกระทำที่มีความเสี่ยงและอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน ลูกค้า ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามที่หารือมาดังกล่าวข้างต้นสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

๑) พิจารณาจากคำหรือข้อความตามตัวบทกฎหมายของการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภท ๑๐ (๗) การซัก อบ รีด หรืออัดกลีบผ้าด้วยเครื่องจักร แล้วพบว่า “การซัก อบ รีด หรืออัดกลีบผ้าด้วยเครื่องจักร” หมายถึง สถานที่ทำการซักผ้า อบผ้า รีดผ้า หรืออัดกลีบผ้า โดยการใช้เครื่องจักร และให้หมายรวมถึงการให้บริการซักผ้าหยอดเหรียญด้วย

๒) พิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมหรือการกระทำที่มีความเสี่ยงและอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน ลูกค้า ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม เช่น สถานที่ตั้งของสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือทำเลที่ไม่เหมาะสมเมื่อมีการประกอบกิจการแล้วอาจส่งเสียงดังรบกวนการดำรงชีวิตประจำวันของผู้พักอาศัยบริเวณใกล้เคียงได้ กิจกรรมการประกอบกิจการหรือการให้บริการที่ไม่ถูกสุขลักษณะ อาจก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เกิดกลิ่นเหม็น น้ำเสีย หรือเกิดความสั่นสะเทือนจากเครื่องจักร รวมทั้งอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุหรือเกิดอัคคีภัย หรืออาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรคได้ เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายแล้ว พบว่า การประกอบกิจการของบริษัทฯ มีลักษณะการดำเนินการคือ ให้บริการเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้าแบบหยอดเหรียญอัตโนมัติ โดยติดตั้งเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้าในพื้นที่อาคารพาณิชย์ เป็นจำนวนและขนาดแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดของร้าน โดยแต่ละสาขาจะมีเครื่องซักผ้า และเครื่องอบผ้าที่กำลังผลิตรวมทั้งหมดเทียบได้มากกว่า ๕ แรงม้าแต่ไม่ถึง ๕๐ แรงม้า ตามข้อมูลข้อเท็จจริงที่ผู้หารือได้ให้นี้ จึงเข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเภท ๑๐ (๗) การซัก อบ รีด หรืออัดกลีบผ้าด้วยเครื่องจักร หากราชการส่วนท้องถิ่นได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุมไว้ ผู้ประกอบกิจการจะต้องยื่นขอรับใบอนุญาตการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่เป็นสถานที่ตั้งของสถานประกอบการ ตามมาตรา ๓๓^๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

^๒ มาตรา ๓๓ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการตามประเภที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขโดยเฉพาะให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณสุขเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไปในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๒) ก็ได้

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสำหรับสถานที่แห่งเดียว

และที่แก้ไขเพิ่มเติม และจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น กฎกระทรวง ควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศกระทรวงฯ ที่เกี่ยวข้อง ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ หากผู้ประกอบการดำเนินการโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จะมีโทษตามมาตรา ๗๑^๓

ข้อหาหรือ ๒ : ตามที่สำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือตอบข้อหาหรือ ถึงบริษัทฯ ระบุว่า “หากผู้ขออนุญาตประกอบกิจการในลักษณะบริการธุรกิจ และการใช้เครื่องจักรในอาคารดังกล่าว เป็นไปเพื่อกิจการให้บริการธุรกิจ แม้อาคารของผู้ขออนุญาตจะมีการติดตั้งเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้า แบบหยอดเหรียญ ซึ่งเป็นเครื่องจักรที่มีกำลังรวมกันมากกว่า ๕ แรงม้า ก็ตาม อาคารดังกล่าวก็ย่อมเป็น อาคารพาณิชย์ ตามนัยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการควบคุม อาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔” ในการนี้เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นสามารถออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้กับบริษัทฯ ได้หรือไม่

ความเห็น : การพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๖ กำหนดว่า เมื่อราชการ ส่วนท้องถิ่นได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องตรวจสอบความ ถูกต้อง และความสมบูรณ์ของคำขอตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นออกตาม ความในมาตรา ๕๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ ถ้าปรากฏว่าคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้อง หรือมีความ ไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวม ความไม่ถูกต้อง และความไม่สมบูรณ์นั้นทั้งหมด และแจ้งให้ผู้ขอรับอนุญาตแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ ในคราวเดียวกัน และมาตรา ๕๖ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขออนุญาตทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันได้รับคำขอซึ่งมีรายละเอียดถูกต้อง หรือครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น นอกจากนี้ การพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องตรวจสอบ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ ด้วย โดยในกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวนี ข้อ ๕ วรรค ๒ กำหนดให้สถานประกอบกิจการต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ในประเด็นที่หาหรือมานี้ การตรวจสอบ ให้เป็นไปตามข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นข้อบัญญัติ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงเห็นควรประสานกองช่างของสำนักงานเขต ดำเนินการตรวจสอบตามบทบาทอำนาจหน้าที่เพื่อดำเนินการ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารต่อไป ทั้งนี้ หากกองช่างตรวจแล้วพบว่า เจ้าของหรือผู้ครอบครอง อาคารไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ซึ่งจะถือเป็นการปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎกระทรวง ควบคุม สถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕ วรรคสอง ด้วย กรณีนี้ ย่อมไม่สามารถออกใบอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมาย

^๓ มาตรา ๗๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๔ มาตรา ๕๔ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้การประกอบกิจการใดหรือการกระทำใด ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอ และการออกใบอนุญาตในเรื่องนั้นได้

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ ของประชาชน ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทหรือขนาดของกิจการ หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง

ว่าด้วยการสาธารณสุขได้ เนื่องจากการอนุญาตตามกฎหมายหนึ่ง โดยขัดแย้งกับกฎหมายอีกฉบับหนึ่งย่อมเป็น
แนวทางการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง

กรมอนามัย

กองกฎหมาย

๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย
หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

